

ฉบับที่ 23,803 วันอาทิตย์ที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2557 หน้า 6

‘การส่องกล้องตรวจ

กระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น

ข้อบ่งชี้ในการส่องกล้องตรวจกระเพาะอาหาร (Indication for Esophage-gastro duodenoscopy)

- ปวดจุกแน่นได้ลิ้มปีได้ขายโครงซี่
- เนื้อเสคือ เสียท้อง ปวดเสท้อง
- อาหารไม่ย่อย ลมแน่นท้อง (Dyspepsia)
- กลืนอาหารลำบาก (Cysphagia)
- กลืนอาหารเจ็บ (Odynophagia)
- น้ำหนักลดลง (Weight loss)
- เบื่ออาหาร (Anorexia)
- อาเจียนบ่อย (Repeated vomiting)
- ซีด ภาวะโลหิตจาง (Anemia)
- อาเจียนเป็นเลือด (Hematemesis)
- ถ่ายอุจจาระดำ (Melena)
- พบก้อนในช่องท้องด้านบน (Upper abdominal mass)

การตรวจกระเพาะอาหารและลำไส้ส่วนต้น

วิธีการส่องกล้องตรวจกระเพาะอาหาร เป็นวิธีหนึ่งซึ่งสามารถวินิจฉัยโรคได้อย่างรวดเร็ว แม่นยำ ถูกต้องมากยิ่งขึ้น โดยกล้องที่ใช้ตรวจจะมีลักษณะเป็นท่อเล็ก ๆ สามารถโค้งไปตามท่อทางเดินอาหารได้ ซึ่งจะเริ่มส่องกล้องนี้เข้าทางช่องปากไปจนถึงลำไส้เล็กส่วนต้น ซึ่งสามารถช่วยให้แพทย์เห็นภาพในกระเพาะอาหารได้อย่างชัดเจน ทั้งลักษณะความผิดปกติและตำแหน่งที่พบความผิดปกติได้ทางจอรับภาพ พร้อมทั้งสามารถบันทึกภาพและนำรูปภาพออกมาดูได้

การเตรียมตัวก่อนมาโรงพยาบาล

1. ต้องงดน้ำ-อาหารอย่างน้อย 6 ชม. และอาหารมื่อสุดท้าย

ก่อนงดควรเป็นอาหารอ่อนย่อยง่าย เพื่อให้กระเพาะอาหารว่าง

2. ถ้ามีฟันปลอมให้ถอดออกก่อนการส่องกล้อง
3. ถ้ามียาที่รับประทานอยู่ประจำ ควรแจ้งให้แพทย์ทราบเพื่อพิจารณางดยาถ้าจำเป็น เช่น ยาในกลุ่มละลายลิ่มเลือด แอสไพริน
4. ผู้สูงอายุ หรือผู้ที่มีความวิตกกังวลสูงควรพาญาติมา รพ. ด้วย
5. ควรมาถึง รพ. ก่อนเวลานัดอย่างน้อย 1/2-1 ชม. ก่อนเวลา

ส่องกล้อง

ขณะที่แพทย์ส่องกล้องท่านจะพบกับอะไรบ้าง

1. ท่านจะได้รับยาชาเฉพาะที่ชนิดพ่นลงในลำคอ ซึ่งสามารถกลืน

ได้โดยไม่เป็นอันตราย

ถ้าผู้ป่วยมีความวิตก

กังวลขณะส่องกล้อง

แพทย์อาจพิจารณาให้

ยาคลายวิตกกังวลซึ่งจะ

ทำให้ท่านสบายขึ้น

2. ท่านจะต้อง

นอนในท่าตะแคงซ้าย

ขณะส่องกล้อง และสามารถช่วยแพทย์โดยการกลืนน้ำลายลงคอ เพื่อช่วย

ให้กล้องผ่านเข้าสู่หลอดอาหารได้สะดวก และลดการรบกวนหลอดอาหาร

ได้ด้วย โดยขั้นตอนนี้แพทย์จะเป็นผู้ให้คำแนะนำตลอดเวลา

3. เมื่อกล้องผ่านหลอดอาหารแล้ว ท่านไม่จำเป็นต้องกลืนน้ำลาย

สามารถปล่อยให้กลืนไหลลงที่ผ้ากันเปื้อนได้

4. ใช้เวลาในการส่องกล้องประมาณ 5-10 นาที ในระหว่างส่อง

กล้องท่านอาจจะมีอาการอึดอัดบ้าง เนื่องจากแพทย์จะเป่าลมเข้าทางกล้อง

(ต่อด้านหลัง)

เพื่อขยายกระเพาะอาหารให้เห็นได้ชัดเจน

5. ขณะส่องกล้องท่านจะสามารถหายใจทางจมูกได้ตามปกติ อย่ากลืนหายใจ เพราะจะทำให้ท่านรู้สึกอึดอัดและไม่สบาย

ประโยชน์ของการส่องกล้องตรวจกระเพาะอาหาร

● เพื่อตรวจดูหลอดอาหาร กระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้นว่ามีลักษณะผิดปกติ เช่น ตีบ อุดตัน เป็นแผล อักเสบ เนื้องอก มะเร็ง จุดเลือดออก เส้นเลือดแตกหรือไม่

● ถ้าพบลักษณะแผล เนื้องอกมะเร็ง แพทย์จะตัดชิ้นเนื้อเพื่อส่งพิสูจน์ต่อไปว่า เป็นแผลธรรมดา เป็นมะเร็ง หรือมีเชื้อโรคมัลติโครมาโตซิสหรือไม่

● ถ้าพบจุดเลือดออก อาจฉีดยาห้ามเลือด หรือใช้ความร้อนจากกระแสไฟฟ้าห้ามเลือด หรือใช้ Hemoclip (คล้ายเข็มเย็บกระดาษ) ช่วยหยุดเลือด

● หากมีการตีบตันก็จะใช้กล้องส่องกระเพาะช่วยขยายได้บางส่วน

● ในกรณีที่เส้นเลือดดำโป่งพองที่ส่วนปลายหลอดอาหาร (พบในผู้ป่วยตับแข็ง ซึ่งจะมีอาการอาเจียนเป็นเลือด) สามารถรัดเส้นเลือดดำที่แตกนี้ได้โดยรัดผ่านกล้องส่องตรวจกระเพาะอาหารซึ่งเป็นวิธีที่นิยมทำ

● เพื่อติดตามผลการรักษาด้วยยา ว่าแผลหายดีหรือไม่

ผลข้างเคียงของการส่องกล้องตรวจกระเพาะอาหาร

● อาจมีเลือดออก พบได้น้อยกว่า 1:1000 มักพบในรายที่ตัดเนื้องอก หรือตัดชิ้นเนื้อหลาย ๆ แห่ง

● การสำลักน้ำลาย เกิดปอดอักเสบ พบได้น้อย

● การติดเชื้อ พบได้น้อย

● ส่วนอาการ

เจ็บระคายคอ การดื่มน้ำมาก ๆ จะช่วยได้

การปฏิบัติตัวหลังได้รับสารส่องกล้อง

1. ท่านจะรู้สึกเหมือนมีเสมหะติดที่ลำคอ หรือรู้สึกหามา ๆ บริเวณโคนลิ้น ซึ่งเป็นอาการที่เกิดจากฤทธิ์ของยาสลบ ท่านจะรู้สึกอยู่นานประมาณ 30 นาที แล้วอาการเหล่านี้จะค่อย ๆ หายไปเอง

2. ท่านสามารถอมน้ำบ้วนปากได้ แต่ยังไม่ควรดื่มน้ำในทันที เพราะอาจทำให้ท่านสำลักน้ำได้ เนื่องจากยังมีฤทธิ์ยาสลบอยู่จะบังคับการกลืนได้ไม่ดี

3. เมื่อรู้สึกว่าการหายใจสะดวกแล้ว ให้ท่านลองจิบน้ำก่อน ถ้า

ท่านสามารถบังคับการกลืนได้ดี ไม่มีอาการสำลักน้ำจึงสามารถเริ่มรับประทานอาหารได้ และควรเริ่มเป็นอาหารอ่อนก่อน

4. ในกรณีที่ท่านได้รับยาคลายวิตกกังวล ท่านอาจจะต้องนอนในห้องพักให้นานกว่าท่านจะรู้สึกตัวจึงกลับบ้านได้

5. ในกรณีที่แพทย์สั่งยาระงับความรู้สึก ท่านควรรับประทานยาให้ครบถ้วนและถูกต้องอย่างเคร่งครัด

6. เพื่อให้การรักษาเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ควรมารับการตรวจรักษาตามที่แพทย์นัดทุกครั้ง เพื่อประโยชน์แก่ตัวท่านเอง

ข้อมูลจาก ศูนย์โรกระบบทางเดินอาหารและโรคตับ โรงพยาบาลพญาไท 1/ <http://www.phyathai.com>

นายแพทย์สุรพงศ์ อำนวยวงศ์

เตรียมตัวตามแพทย์สั่งอย่างดี

ไม่เตรียมตัวตามแพทย์สั่งอย่างเคร่งครัด